

EDITORIÁL

Aktuálne číslo *Journalu socioterapie* (1/2026) sa zameriava na problematiku duševného zdravia optikou sociálnej práce. Duševné zdravie, ako ho definuje *Svetová zdravotnícka organizácia*, je stav duševnej pohody, ktorý umožňuje ľuďom vyrovnať sa so životným stresom, realizovať svoje schopnosti, učiť sa, pracovať a aktívne sa zapájať do života v komunite. Sociálna práca sa podieľa na zlepšovaní duševného zdravia tým, že sa zaoberá individuálnymi, sociálnymi a štrukturálnymi determinantami duševného zdravia na individuálnej aj spoločenskej úrovni prostredníctvom širokej škály svojich metód, socioterapiu nevynímajúc.

Predkladané číslo *Journalu socioterapie* 1/2026 s názvom *Duševné zdravie v socioterapii* ponúka príležitosť na zdieľanie vedomostí a skúseností a vytvára priestor pre vedeckú diskusiu prostredníctvom vedeckých statí a recenzií relevantných publikácií. Dôraz je kladený na dôležitosť problematiky duševného zdravia v živote klienta.

Významnosť témy akcentuje skutočnosť, že jednou z editoriek tohto čísla je prof. Dr. Sabine Bährer-Kohler, prezidentka *Svetovej federácie pre duševné zdravie*. Táto organizácia sa zameriava na podporu a zvyšovanie povedomia o duševnom zdraví, prevenciu duševných porúch, obhajobu problematiky duševného zdravia a podporu intervencií zameraných na jeho zlepšenie v celosvetovom meradle.

Problematike duševného zdravia z pohľadu socioterapie sa venujú aj vedecké state zaradené v predkladanom čísle *Journalu socioterapie*. V úvodnej z nich sa tím autoriek Monika Orliková, Jana Levická, Katarína Švrčková a Dominika Lisá zameriava na syndróm vyhorenia v pomáhajúcich profesiách. V nasledujúcej stati sa Kristína Sadloňová venuje výzvam prekladateľskej profesie, pričom zdôrazňuje sociálne riziká späté s osamelosťou pri výkone tohto povolania. Kvetoslava Repková následne kontextualizuje východiská podpory duševného zdravia neformálne opatrujúcich osôb. V záverečných dvoch statiach sa Miriama Boriščáková zameriava na analýzu duševného zdravia forenzných klientov vo väzenskom prostredí a Monika Alamdar-Niemann a Reinhild Zenk približujú koncept integratívnej metodológie© vo výskume a praxi socioterapie.

Z recenzovaných monografií, ktoré predstavuje toto číslo *Journalu socioterapie*, tri pochádzajú priamo z *Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove*. Vznikli ako výstupy z projektov VEGA a KEGA realizovaných pod vedením hlavnej riešiteľky prof. PhDr. Beáty Balogovej, PhD., MBA, pričom 25. februára 2026 boli na pôde FF PU slávnostne uvedené do života. Dve z týchto publikácií sú zamerané na problematiku migrácie: „*Integrácia migrantov*“ (autori: Beáta Balogová, Rudolf Dupkala a Kvetoslava Repková) a „*Zdravotné perspektívy migrácie*“ (autorky: Beáta Balogová a Natália Vranková). Tretia monografia sa venuje nemenej aktuálnej téme militantnej sociálnej práce: „*Militantná sociálna práca*“ (autorka: Beáta Balogová). Štvrtou recenzovanou knihou je „*Úzkostná generácia*“ od Jonathana Haidta.

Záver čísla už tradične obsahuje bohatý sumár akademických aktivít, ktoré *Inštitút edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove* realizoval v letnom semestri akademického roka 2025/2026. Okrem spomínaného uvedenia nových publikácií do života prináša prehľad dobrovoľníckych, pedagogických a vedeckých aktivít inštitútu. Jednou z nich bolo vedecké kolokvium zamerané na sociálne služby ako proaktívny nástroj budovania odolnosti. Čitatelia v ňom nájdu aj informácie o aktívnej účasti členiek IESP na konferencii organizovanej *Európskou asociáciou pre výskum v sociálnej práci v Škótsku* či o nadviazaní spolupráce s argentínskou univerzitou. Sumár uzatvára úspešná reprezentácia študentiek IESP na celoslovenskom kole *Študentskej vedeckej a odbornej činnosti* (ŠVOČ) v odbore sociálna práca, ktoré sa konalo na *Katedre sociálnej práce Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave*.

prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA
doc. Ing. Mgr. Zuzana Poklembová, PhD.
doc. Mgr. Michaela Skyba, PhD.
(editorky)

EDITORIAL

The *WHO* underlined in the *Mental Health Gap Action Programme* (mhGAP) guideline for mental, neurological and substance use disorders (2025), that “Mental, neurological and substance use (MNS) disorders are major contributors to morbidity and premature mortality in all regions of the world. The resources that have been provided to tackle the huge burden of MNS disorders are insufficient, inequitably distributed and inefficiently used, resulting in a large treatment gap” (WHO 2025).

One important treatment possibility is sociotherapy. The main goal of sociotherapy is to support clients, patients and their relatives in the reintegration into professional, family, and social life. Reintegration in general is a broad term. It can refer to workplace integration, reintegration into a social network, other networks, and much more. Sociotherapy promotes the individual's independence, it's about social participation. This is possible when cooperation functions effectively and difficulties are identified, analyzed, and focused on, both in relation to socio-environmental and interpersonal factors. Reintegration requires the fundamental willingness of the individual and their respective environment. Each area of action can present challenges and individual requirements. Individual counseling and group programs should be available to support the individual and their family, friends and other networks. Mental changes and mental disorders affect many people worldwide. This must be considered in the reintegration approach, and staff must implement it professionally. This requires competent knowledge and sound training about mental health. A key area is hereby the issue of stigmatization, including self-stigmatization.

There isn't just one approach; there are many paths which should be individually tailored. The biopsychosocial model of illness and health offers various perspectives in this regard. Nevertheless, global research into the effectiveness of sociotherapy needs to be developed and intensified. This issue of the *Journal for Sociotherapy*, 1/26, on mental health in sociotherapy, allows the readers to gather and focus current perspectives on these topics.

prof. Dr. Sabine Bährer-Kohler
WFMH President
(editor)

Reference

WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2025. *Mental Health Gap Action Programme (mhGAP) guideline for mental, neurological and substance use disorders: executive summary* [online]. [cit. 2026-02-17]. Dostupné z: <https://www.who.int/publications/i/item/B09329>